

4.) Pestrofarebná kytica

- Ročník:** 6. ročník ZŠ
- Tematický celok:** Vnútorný a vonkajší život jednotlivca
- Téma:** Sociálne zručnosti
- Téma GV:** Globálne problémy a rozvojová spolupráca
- Čas:** 45 minút
- Pomôcky:**

5 nepriehľadných látkových/papierových tašiek, v ktorých budú dopredu pripravené nerovnomerne prerozdelené pomôcky na vytvorenie kytíc: kreповý papier, nožnice, lep, lepiaca páska, farbičky, tempéry, drôty, mašle, fixky, špajdle, špendlíky, výkresy... (Zatiaľ čo v jednej taške je všetok materiál, v ostatných vždy niečo chýba - v jednej nie je takmer nič, iba napríklad novinový papier, špagát, lepidlo.); dataprojektor a počítač s prezentáciou fotiek z krajín, pre ktoré je typické nespravodlivé rozmiestnenie prírodných zdrojov, resp. vystrihnuté/vytlačené fotky

- Ciele:**
- oboznámiť sa s novým učivom o sociálnych zručnostiach
 - pochopiť v rámci činnosti sociálnych skupín rozdiel medzi súťažením a spoluprácou
 - rozvíjať pocit spolupráce, zodpovednosti a solidárnosti prostredníctvom zážitkovej metódy
 - uvedomiť si potrebu humanitárnej a rozvojovej spolupráce

Postup:

Evokácia – 5 minút

1

Požiadajte žiačky a žiakov, aby plnili Vaše pokyny v súlade so svojimi odpoveďami na nastolené situácie: (úmyselne vyberajte rôzne činnosti, aby žiaci nezistili ľahko, o čom bude hodina)

- Ak vás baví učiť sa samostatne, choďte ku dverám. Ak sa radšej učíte s niekým, choďte ku oknu.
- Kto sa venuje hre na hudobný nástroj sa vráti na miesto a sadne si a kto hráva pravidelne nejaký kolektívny šport sa vráti na miesto, ale zostane stáť.
- Kto dobrovoľne pomáha rodičom v domácnosti, chytí sa za hlavu a kto radšej ide so psom na prechádzku, trikrát zatlieska.
- Kto chodí často na výlety, čupne si pri lavici a kto si radšej číta knihu, si zatvorí oči.

Uvedomenie – 20 minút

2

Rozdeľte žiačky a žiakov v triede do maximálne 5 - 6 skupín (techniky na rozdeľovanie do skupín nájdete v úvode metodической príručky) a rozmiestnite ich v triede tak, aby na seba navzájom videli.

- 3 Úlohou každej skupiny bude z materiálu, ktorý dostanú, vyrobiť za stanovený čas (15 minút) čo najkrajšiu kyticu.
- 4 Rozdajte skupinám tašky s pripraveným materiálom a odštartujte 15 minút.
- 5 Počas určeného času sa prechádzajte okolo skupín a pozorujte, ako spolupracujú, čo si medzi sebou hovoria, aká je v tímoch nálada. Všímajte si, aj interakciu medzi skupinami, ale nereagujte na ponosovanie a pripomienky. Približne v polovici aktivity začnite počínanie si skupín nahlas komentovať, aby si aj ostatné skupiny všimli nerovnaké prerozdelenie pomôcok, ktoré dostali v taškách. Všímajte si a zapisujte si, ako sa vypätá situácia prejaví na komunikácii, súťažení a spolupráci jednotlivých skupín. (Nadalej nereagujte na ponosovanie a komentáre, iba upozorňujte skupiny na časový limit a sledujte/zapisujte si ich reakcie. Ak si skupiny pomôcky začnú požičiavať alebo navzájom brať, nezasahujte. Pre rozbor situácie je vyhradená neskoršia reflexia.)
- 6 Po zastavení časového limitu vyzvite skupiny, aby prezentovali svoje výtvary: vyhodnoťte tie najkrajšie a poďakujte všetkým skupinám za snahu v tom zmysle, že vidíte, že sa snažili aj vo svojich situáciách urobiť pre splnenie úlohy maximum, a preto si zaslúžia potlesk.

Reflexia - 20 minút

- 7 Vyzvite žiačky a žiakov, aby si posadali do kruhu a vyjadrili svoje dojmy a pocity z uplynulej aktivity. Čo sa im páčilo, čo sa im nepáčilo?
- 8 Spýtajte sa skupín, akú využívali taktiku na úspešné zvládnutie neľahkej úlohy:
 - pomohli si sami, požiadali inú skupinu o pomoc, kradli iným skupinám materiál, alebo sa zmierili s nespravodlivou situáciou?
 - ponúkli niekomu inému pomoc – požičiavali si navzájom materiál?
 - prečo?
 - aké iné taktiky a zručnosti využívali?
 - aká taktika by fungovala najlepšie, aby všetky skupiny dosiahli čo najlepší výsledok v tejto aktivite?
- 9 Vysvetlite žiačkam a žiakom, že to, čo využívali pri tvorení taktiky sú tzv. sociálne zručnosti. Spoločne si ich definujte, pričom definície zapíšete na flipchart alebo na tabuľu. Spomeňte si aj príklady situácií z reálneho života, v ktorých využívame spomínané sociálne zručnosti.
- 10 Napíšte na tabuľu vedľa seba 5 krajín: Slovensko, Afganistan, Luxembursko, Keňa, USA a požiadajte žiakov, aby pridelili pomyselné tašky k jednotlivým krajinám – aby ich zoradili od najbohatšej po najchudobnejšiu v súlade s rebríčkom HDP na obyvateľa z r.2005 podľa Medzinárodného menového fondu (Luxembursko– 1.miesto, USA – 3.miesto, Slovensko – 43.miesto, Kambodža – 131.miesto, Keňa – 154.miesto, Afganistan – 160.miesto zo 177)
- 11 Spýtajte sa všetkých, či by vedeli situáciu, ktorú práve zažili na vlastnej koži, prirovnať k vzťahu jednotlivých krajín vo svete. V akom zmysle? Spolupracujú vzájomne krajiny sveta alebo súperia? Sú niektoré krajiny chudobnejšie ako iné? Je to spravodlivé? Mali by sme takým

krajinám pomáhať? Nechajte žiačky a žiakov hovoriť a nadviažte na tému globálne problémy a rozvojová spolupráca. Zdôrazníte nespravodlivé rozdelenie zdrojov vo svete a fakt, že nikto nemôže za to, či sa narodil vo vyspelej spoločnosti alebo v chudobnej časti sveta.

12

Vysvetlite žiačkam a žiakom pojmy globálne problémy a rozvojová spolupráca.

13

Opýtajte sa, či si myslia, že sa globálne problémy týkajú aj nás a prečo:

- Môžeme sa aj my nejakou príčinou, aby sme pomohli ľuďom, ktorí žijú v nespravodlivých podmienkach? Ako?
- Aké sociálne zručnosti by mal každý z nás využívať, aby sme všetci žili čo najspokojnejšie?

Evokačná fáza hodina môže mať aj inú podobu – napríklad môžu žiačky a žiaci sedieť v kruhu a vymieňať si miesta na stoličkách podľa toho, či súhlasia s výrokmi.

Taktiež môžete vrámci aktivity zadať žiačkam a žiakom iný predmet, ktorý budú tvoriť z pripraveného materiálu (napr. hračku, učebnú pomôcku na vyučovaciu hodinu...).

Námety

Zakliata krajina

Odporúčaný ročník:

6. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Moja obec, región, vlasť, EÚ / Na čo som hrdý v mojej obci a jej okolí

Téma GV:

Životné prostredie

Hlavný cieľ:

Vzbudiť v žiakoch a žiačkach povedomie a podnietiť ich k aktívnej ochrane životného prostredia v ich okolí.

Stručný opis: Žiačky a žiakov rozdeľte na 5-6 skupín (počet skupín podľa počtu detí v triede) a každej skupine poskytnite mapu zakliatej krajiny (mapa vlastného mesta/vlastnej obce). Na mape budú číslom vyznačené lokálne miesta, ktoré nejako súvisia s témou znečistenia alebo ohrozenia životného prostredia (napr. miestna skládka odpadu, automobilová fabrika, atď...).

Nechajte najskôr jednotlivé skupiny hádať, o aké miesta ide a ako súvisia s témou životného prostredia. Potom im rozdajte pripravené obálky s vyznačenými miestami číslami a so stručným opisom problémových lokalít (napr. znečistená rieka, nelegálna skládka odpadu na okraji park Úlohou skupín bude spojiť čísla na mape s jednotlivými opismi z prílohy v obálke a vybrať si jeden z problémov, ktorému sa ďalej budú spoločne venovať. (Ak chcete zabezpečiť, aby sa každá skupina zaoberala iným problémom, určite kľúčovú tému pre skupinu už v rámci inštrukcií v prílohe.) Na domácu úlohu zadajte skupinám, aby spoločnými silami zistili, ako sa im pridelený problém v rámci mesta/obce rieši a zhodnotili efektívnosť riešenia. V prípade, že skupina usúdi, že ich problém nie je riešený na lokálnej úrovni dostatočne, má za úlohu navrhnúť optimálne riešenie, ktoré bude skupina na ďalšej hodine prezentovať.

Multikulti párty

Odporúčaný ročník:

6. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Vnútorň a vonkajší život jednotlivca / Pozície, roly jednotlivca v skupinách (Sociálne skupiny)

Téma GV:

Multikulturalizmus – stereotypy a predsudky

Hlavný cieľ:

Zamyslieť sa nad fenoménom multikulturalizmu a s ním spojenou témou stereotypy a predsudky.

Stručný opis: Rozdeľte žiačky a žiakov do skupín, a každej z nich dajte pracovný list so zoznamom pod sebou napísaných mien, ako napríklad: Nikita, Fereshteh, Andrea, Hiroto, Aruzhan, Noah, Juhani, Abdelatif, Mourad, Aailyah, Beyoncee... Vysvetlite skupinám, že sa večer zúčastnia multikultúrnej narodeninovej párty, na ktorej naraz týchto 11 osôb oslavuje narodeniny. Úlohou každej skupiny bude pripraviť sa vopred na stretnutie s oslávenkyňami a oslávencami tak, že:

- A)** uhádne podľa mena odkiaľ daná osoba pochádza a povie zopár slov na uvítanie v jej rodnej reči
- B)** porozmýšľa nad tým, aký darček by túto osobu potešil a prečo

Po uplynutí času pre skupinovú prácu prezentuje každá skupina výsledky svojej tímovej spolupráce pred celou triedou. Diskutujte o spôsobe riešenia úloh A a B u jednotlivých skupín. Podľa čoho odhadovali krajiny pôvodu jednotlivých osôb? Podľa čoho vyberali darčeky pre oslávenkyne a oslávencov? Predstavte žiakom kultúrny pôvod jednotlivých mien: Nikita (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Bielorusku), Fereshteh (jedno z najpopulárnejších ženských mien v Iráne), Andrea (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Taliansku), Hiroto (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Japonsku), Aruzhan (jedno z najpopulárnejších ženských mien v Kazachstáne), Noah (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Austrálii), Juhani (jedno z najpopulárnejších mužských mien vo Fínsku), Abdelatif (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Maroku), Mourad (jedno z najpopulárnejších mužských mien v Alžírsku), Aailah (jedno z najpopulárnejších ženských mien v Keni), Beyoncee (jedno z najpopulárnejších ženských mien v Kamerune). Rozprávajte sa so žiačkami a žiakmi o multikulturalizme – prínosoch a úskaliach, ktoré sa tohto javu týkajú, a tiež o predsudkoch a stereotypoch s ním spojených. Napr. rodové stereotypy a stereotypy o jednotlivých krajinách môžete demonštrovať na ukážke toho, ako skupiny dešifrovali mená v úlohe A a ako vyberali darčeky, ktoré by mohli jednotlivé osoby potešiť v úlohe B...

Odporúčané stránky: <http://www.multikulti.sk>; <http://www.otvorenaskola.sk>

Oslavy výročia nášho mesta

Odporúčaný ročník:

6. ročník ZŠ

**Tematický celok /
téma:**

Moja obec, región, vlasť, EÚ / Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci

Téma GV:

Ľudské práva

Hlavný cieľ:

Cieľom tejto aktivity je dospieť k zisteniu, že dobré vládnutie a demokracia (či už je to riadenie mesta alebo príprava osláv), potrebujú jasné pravidlá.

Stručný opis: Rozdeľte žiačky a žiakov do skupín a každej dajte pracovný list, na ktorom bude do čí najmenších detailov opísaná jedna z foriem vládnutia, zavedená vo vybraných štátoch sveta, ako napríklad:

- **Afganistan** – prezidentská republika s plným prezidentským systémom, v ktorom je prezident hlavou štátu a zároveň predsedom vlády
- **Slovensko** – parlamentná republika, v ktorej premiér je vedúca osoba výkonnej moci štátu a zároveň zákonodarstva. Prezident zastáva len symbolický post hlavy štátu ako jeho reprezent. Takýto systém sa používa tak v demokratických ako aj v nedemokratických štátoch
- **Vietnam** - Nedemokratický štát, v ktorom politická sila je koncentrovaná v rukách jednej strany (Komunistická strana Vietnamu)

Na pracovnom liste bude aj zadanie úlohy pre skupiny: majú si predstaviť, že sa blížia oslavy 100. výročia založenia fiktívneho mestečka Afganistanovo/Slovenskovo/Vietnamovo, ktorého miestna samospráva je obdobou štátneho zriadenia štátu opísaného v úvode pracovného listu. Každá skupina predstavuje výkonnú zložku miestnej samosprávy a na základe formy vládnutia, aká v nej panuje, sa majú počas stanoveného limitu dohodnúť na organizácii príprav a priebehu osláv (oficiálny prejav, v ktorom zhodnotia úspechy mesta, organizačný návrh na oslavy – miesto, sála, propagácia, plagát, hostia, čas, návrh na kultúrny program).

Po uplynutí času na simuláciu rôznych foriem štátnych zriadení diskutujte spoločne so všetkými skupinami: Ktoej skupine sa podarilo dohodnúť na všetkom bez problémov? Ktoej to trvalo najdlhšie? Ako sa jednotlivci cítili pri rozhodovacom procese? Aké sú výhody a nevýhody rôznych spôsobov spolupráce a štátnych zriadení? Ktorá forma vlády je pre ľudí podľa žiakov a žiačok najprospernejšia a prečo? Môžeme iným krajinám nanútiť naše predstavy o ideálnej forme vlády?

Cestujúce výrobky

Odporúčaný ročník:

6. ročník ZŠ

**Tematický celok /
téma:**

Moja obec, región, vlasť, EÚ / Prepojenie národnej identity s európskou

Téma GV:

Globalizácia a vzájomná previazanosť (ekonomická globalizácia)

Hlavný cieľ:

Cieľom tejto aktivity je poukázať na vzájomnú previazanosť krajín EÚ.

Stručný opis: Rozdeľte žiačky a žiakov do skupín a nechajte ich vylosovať si mená 3 krajín Európskej únie. Ich úlohou bude v skupinách nakresliť ku každej krajine štátne vlajky na 4 biele nálepky, ktoré im rozdáte. Tiež budú mať za úlohu v časovom limite (cca 10-15 minút) napísať výrobky, ktoré sa podľa nich v daných krajinách vyrábajú.

Po uplynutí času vyzvite skupiny, aby si navzájom svoje krajiny prezentovali. Po prečítaní výrobkov, ktoré z danej krajiny pochádzajú, vyzvite členov ostatných skupín, aby priradili k danej krajine ešte nejaké výrobky, ktoré poznajú, alebo s nimi majú osobnú skúsenosť. Každá skupina, ktorej členovia sa s výrobkom vo svojom živote už stretli, dostane od prezentujúcej skupiny nálepku s vlajkou danej krajiny.

Po skončení aktivity diskutujte so žiačkami a žiakmi o vzájomnom prepojení krajín Európskej únie a o tom, čo všetko zo zahraničia dovážame. Sú výrobky zo zahraničia pre nás nenahraditeľné, alebo by sme k nim vedeli nájsť aj v našej domácej výrobe nejaké ekvivalenty? Aké sú výhody a nevýhody globalizácie v obchode?